

Anden är i det goda

Predikan av pastor Göran Appelgren

“Då Jesus såg mannen ligga där och visste att han hade varit sjuk så länge, sade han till honom. ‘Vill du bli frisk?’ Den sjuke svarade honom. ‘Herre, jag har ingen som leder mig ner i dammen när vattnet kommer i rörelse.”

Joh 5:6-7

Inledning

Denna söndag är det pingstdag. Sju veckor eller femtio dagar efter påsk, tio dagar efter himmelfärden. *Apg 1:9* Det markerar slutet på en unik händelse i världen. Det började med jungfrufödseln i Betlehem, *Matt 1:18*, fortsatte med många märkliga och omskakande händelser i Jesu liv. Kulmen nåddes i och med korsfästelsen och uppståndelsen. Och nu är vi framme vid slutskedet, utgjutandet av den Heliga Ande över apostlarna. *Apg 2:4* Det skedde när de var samlade för den judiska högtiden Shavuot, Veckohögtiden. Då fullbordades det gudomliga handlandet med mänskligheten enligt löftet i Johannes: ”Detta sade Jesus om Anden, som de skulle få som trodde på Honom. Ty Anden hade ännu inte blivit utgjuten, eftersom Jesus ännu inte hade blivit förhärligad.” *Joh 7:39* Men nu var han förhärligad, och cirkeln slöts. Guds Ande kunde verka eftersom Gud i Jesus Kristus hade blivit människa och därmed hade all makt i himmel och på jord. *Matt 28:18*

Läsningar

Från den Heliga Skrift

1 Mos 26:18-19:

Isak grävde på nytt upp de vattenbrunnar som hade grävts på hans fader Abrahams tid men som filistéerna hade fyllt igen efter Abrahams död. Och han gav dem samma namn som hans far hade givit dem. När Isaks tjänare grävde i dalen, fann de en källa med rinnande vatten.

Joh 5:1-9:

Jesus gick upp till Jerusalem. Vid Fårporten finns en damm som heter Betesda. Den har fem pelargångar, och i dem låg många sjuka, blinda, halta och lama. Där fanns en man som hade varit sjuk i trettioåttio år. Då Jesus såg honom ligga där och visste att mannen hade varit sjuk så länge, sade han till honom. - ‘Vill du bli frisk?’ Den sjuke svarade honom. - ‘Herre, jag har ingen som leder mig ner i dammen när vattnet kommer i rörelse, och när jag själv försöker ta mig dit, hinner någon annan före mig’. Jesus sade till honom. - ‘Stig upp, ta din bädd och gå!’ Genast blev mannen frisk och tog sin bädd och gick.

Översättning: Svenska Folkbibeln 1998

Från uppenbarelsen i Herrens andra ankomst

Arcana Cœlestia #6788:

Den Helige Ande är det heliga som utgår från Herren.

Sanna kristna religionen #139:

Den Helige Ande är den Gudomliga sanningen samt den Gudomliga kraften och inverkingen, som utgår från den Ende Gud, i vilken är en Gudomlig Trehet, och således utgår den från Herren Gud Frälsaren.

Arcana Cœlestia #9818:13:

Den Helige Ande är livet från det Gudomligt sanna som utgår från Herren, och det livet kallas trons och kärlekens liv, och det är det som är själva det andliga och himmelska livet hos människan.

Yttersta domen #36:

Att enbart tro är ingen tro, men att vilja och göra det som tros, det är en tro. När församlingens lära enbart tros, är den inte med i människans liv utan enbart i hennes minne och därav i den utvärtes delen av människans tanke, och läran träder inte in i hennes liv förrän den ingår i hennes vilja och därav i handlingarna.

Amen! Herren gav Ordet. Välsignade är de som hör det och gör därefter!

Predikan

Att kunna röra sig

Den som är sjuk i den här berättelsen blir frisk. Den som inte kunde röra sig, fick kraft att gå. Ett tillstånd av orörlighet förbyttes i att kunna röra sig. Människans liv är rörelse och förändring. Idag ser livet ut så här. Imorgon vill jag att det ska se ut lite annorlunda.

Den sjuke var låst vid sin bädd och kunde inte röra sig. Men i närheten av honom var det något som rörde sig – vattnet. Och han visste att rörelsen i vattnet skulle kunna hjälpa honom. "När vattnet kommer i rörelse ... hinner någon annan före mig." De som hann dit, gick därifrån botade. Det visste han. Därför längtade också han efter vattnets helande kraft.

Vatten och rörelse

Den sjuke såg två saker: vattnet och rörelsen. Om vi tänker på naturen, så vet vi att stillastående vatten är sämre än vatten i rörelse. En porlande bäck är en utmärkt bild av levande vatten. Bara av att titta på bäcken blir man glad. Vatten och rörelse. Den sjuke ville komma

fram till det levande vattnet, men han behövde hjälp av andra för att det skulle ske. "Herre, jag har ingen som leder mig ner i dammen när vattnet kommer i rörelse."

Liknande ord hade han möjligen sagt till förbipasserande tidigare utan resultat, men den här gången måste han ha märkt att det var något särskilt med mannen som talade med honom. Herren kunde se hans längtande själ. Därför hjälpte han honom.

Botemedel

Här kan vi lätt se oss själva. Vi har förstått att det finns ett botemedel. Vattnet är en bild för det som renar, i det här fallet som renar den inre människan. Det renande vattnet i dammen betyder nämligen gudomliga sanningar.

Men för att vattnet ska komma i rörelse, alltså bli verksamt, måste det finnas en önskan om att bli påverkad av sanningarna och än mer att vilja låta sig styras av dem. När vattnet sätts i rörelse, så är det samma sak som att Guds Ord i människans sinne börjar verka och tala. Den inre människan blir berörd, kanske till och med omskakad. Något sker i det inre. Ordet talar. Ordet verkar. När vattnet stod stilla var det bara kunskaper i minnesförrådet. När det rörde på sig symboliserar det levande, omskakande sanning.

Andlig törst

Ett liknande bildspråk har vi på ett annat ställe i johannesevangeliet: "Om någon törstar, så kom till Mig och drick. Den som tror på mig, [säger Jesus] ur hans innersta skall strömmar av levande vatten flyta." *Joh 7:37-39* Själen längtar efter den där porlande bäcken. Guds goda natur med alla dess behag, dess friskhet, grönska och skönhet, allt det där ljuvliga är något man vill ha också i sitt inre. I andlig mening betyder det att "strömmar av levande vatten" ger liv åt den inre människan.

Den sjuke mannen längtade. Vattnet fanns där. Ibland kom det i rörelse, men han visste inte när. Om han hade vetat det, skulle han i god tid ha kunnat be om att flyttas ner mot dammen, men så såg inte förutsättningarna ut. Det stillastående vattnet får liv när man minst anar det. Det finns en hemlighet i detta.

Inre förändring

Förändringen av människans inre är något vi själva inte kan styra i detalj. Vi kan förbereda oss, men förändringen, det vi kallar pånyttfödelse, är något som ligger helt och hållet i Herrens hand. *Se En himmelsk lära om det Nya Jerusalem #185* Det är det som följande ord syftar på. Herren talar med Nikodemus om att födas på nytt. Han säger till honom: "Vinden blåser vart den vill, och du hör dess sus, men du vet inte varifrån den kommer eller vart den far. Så är det med var och en som är född av Anden." (*Joh 3:7-8*) Det grekiska ordet för 'vind' är samma som för 'ande' (pneuma). Samma sak gäller det hebreiska språket: "Och HERREN Gud formade människan av stoft från jorden och blåste in livsande i hennes näsa." (*1 Mos 2:7*) 'Livsande' är samma ord som 'vind', (ruakh).

Den sjuke vill bli frisk. Vi vill bli friska. Människan förbereder sig. Den sjuke hade längtat länge efter det levande vattnet som bara kom i rörelse då och då. Det som Herren gjorde den här dagen för den sjuke kom därför oväntat. "Vinden blåser vart den vill ... men du vet

inte varifrån den kommer.” Men den dagen blåste vinden verkligen över den sjuke mannen. Orsaken till det var ju att Vindens mästare själv var där. ”Stig upp, ta din bädd och gå!”

Det som Jesus sa måste ha låtit märkligt för den sjuke mannen: ”Stig upp, ta din bädd och gå!” Här hade mannen varit sjuk i 38 år, och så säger någon utan omsvep: ”Stig upp!” Och det fungerade!

Tröghet

Ser vi en tröghet här? Medlet finns, men vi håller emot. Vi har kunskaper från Ordet. Vi har funderat mycket på livet, Gud, sanningen, kort sagt utvecklat vår tro, där tro är ett tankesystem som bygger på kunskaper från Ordet. Det är det som vattnet i dammen betyder. Det finns många andra bilder för detta: en kruka vatten, vatten i en brunn. Krukan står avsidet. Brunnen är övertäckt som i Gamla testamentet: ”Isak lät åter gräva ut de vattenbrunnar som hade blivit grävda i hans fader Abrahams tid, men som filistéerna ... hade kastat igen.” *1 Mos 26:18*

Som sagt, vi har vårt förråd men använder det inte. Det som till slut gör att vattnet blir levande är, att vi drabbas av en innerlig längtan efter godhet. Något i livet har tagit tag i oss. Vi behöver godhet, närhet till våra medmänniskor. Det är det som vattnet är till för – bana väg för godheten, så att vi kan tjäna varandra med mer omtanke och inlevelse.

Innerlig längtan

När vi innerligt längtar efter att en medmänniska ska få del av godhet, kommer sanningen till vår hjälp. En sådan längtan gör sanningen levande. Den människa som längtar så förändras i sitt inre. En helighet tar sin boning i den människans inre.

Det är det som är Helig Ande. Det börjar med ett minnesförråd av Ordets sanningar, vattnet i Betesdadammen. Det fortsätter med en längtan efter godhet, rörelse i vattnet. Och det slutar med en Herrens närvaro: ”Jesus visste att mannen hade varit sjuk länge, [och] sade till honom. ’Vill du bli frisk?’ Och så gjorde han honom frisk: ”Stig upp, ta din bädd och gå!”

Berättelsen om den sjuke vid Betesdadammen och vattnet som kom i rörelse är en bra bild av vad Helig Ande är. Vi samlar ett förråd av kunskaper från Ordet. Det är grunden som Herren sedan kan bygga vidare på. Gud är Ordet och därför finns givetvis Gud i Ordet. Och då finns förstås hans Ande där. ”De ord som jag har talat till er är Ande och liv.” *Joh 6:63* Men så länge som vi inte söker efter den helande kraften, så verkar inte Herrens heliga Ande. Så fort däremot som det finns en längtan efter godhet, så blir Anden verksam i och ur Ordet och den livar upp människans innersta.

Ljus och värme

Vi ska avsluta med en annan bild för hur något levande händer i människans själ – en bild som passar årstiden. Det vi ser nu i naturen är hur en obändig växtkraft tar form i vackra blommor och grönskande buskar och träd. För inte så länge sedan fanns allt som vi nu ser liksom gömt i obetydliga frön eller rötter i jorden, eller bakom trädens bark. Gömt men med en längtan. Det enda som fattades var ytterligare en kraft – värmen. Vi kan inte i jordisk me-

ning tala om att fröet har en längtan efter godhet, men det är ändå det som den här bilden beskriver på ett andligt plan.

Ljuset finns året om, men utan värmen händer ingenting i det lilla fröet. Värmen motsvaras av godhet i viljelivet. Ljuset av klarhet i förståndet. När båda finns blir det liv, ett prunkande, doftande, fruktbärande liv. En Edens lustgård – precis vad bilden av paradiset handlar om – en människa som bär frukt, som kombinerar ett gott förstånd med godhet, med äkta känsla för vad som är bra för andra människor. När värmen kommer, förvandlas jorden till himmelsk skönhet. Så också själen.

Pingsten

Pingsten är alltid en tid av framflytande liv i naturen. Det är en stark bild att ta till sig för att tänka på allt gott som Herren vill ge oss, genom att först ge oss kunskaper från Ordet och sedan ge dem liv genom sin Ande, när vi innerligt önskar godheten.

Apostlarna fick uppdraget att gå ut i hela världen och predika det glada budskapet. De bar på en längtan efter godhet. De ville se den sprida sig. Först predikades Ordet, och sedan, när längtan efter godhet blivit väckt av Guds Ord, blir det vår och sommar. Det sker varje gång vi med längtan efter godhet tar emot helig Ande från Herren ur Ordet:

”Den som tror på mig, ur hans innersta skall strömmar av levande vatten flyta, som Skriften säger’. Detta sade han om Anden, som de skulle få som trodde på honom.” *Joh 7:38-39*

Amen!